

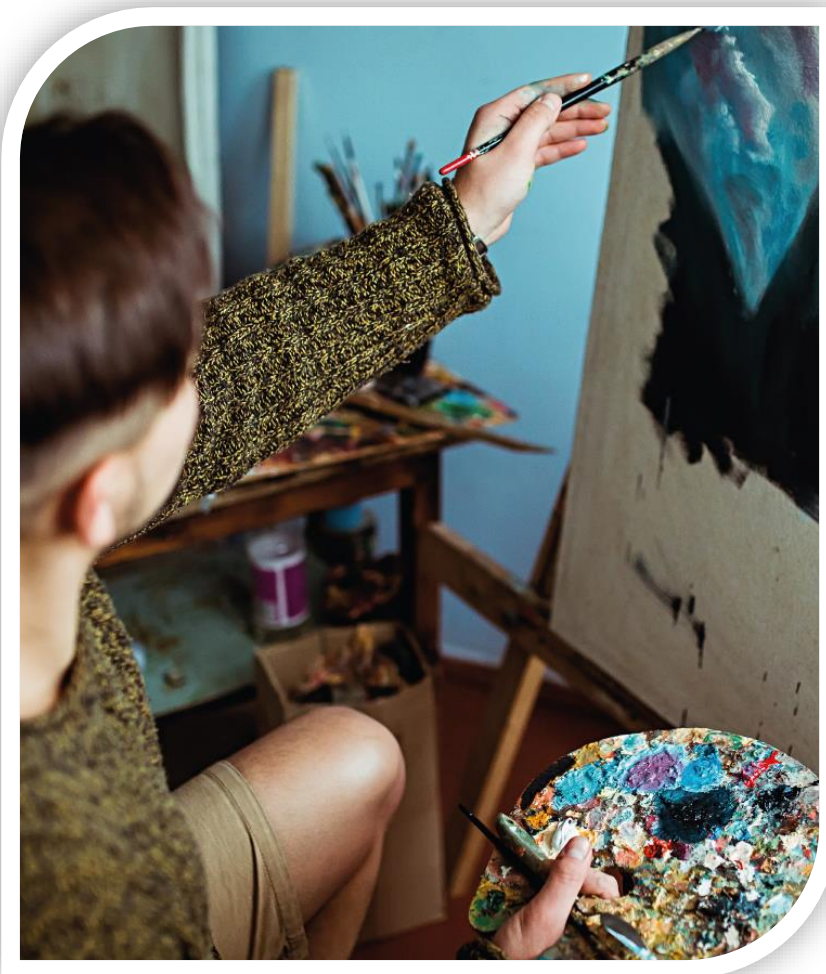
TAMPERE.
FINLAND

TAMPEREEN KULTTUURITILAT

NYKYTILA JA TULEVAISUUDEN TARPEET

Kaupunginhallitus 8.3.2021

Linjauseesitys kaupunginhallitukselle

- Aloitetaanko valittujen tilojen hallinnointimuutoksen valmistelu vuoden 2022 kehykseen?
- Käynnistetäänkö tarveselvitys Nekalan koulun muuttamisesta kulttuurikäyttöön?
- Käynnistetäänkö tilojen väliaikaiskäytön mallin kehittäminen?

Linjausten lisäksi selvityksen tuloksia hyödynnetään Onkiniemen ja Hiedanrannan kehitystyössä sekä muissa kaupunki- ja kulttuurikehittämissankkeissa, mukaan lukien Tampereen haku Euroopan kulttuuripääkaupungiksi 2026. Mahdolliset toimenpiteet linjataan myöhemmin.

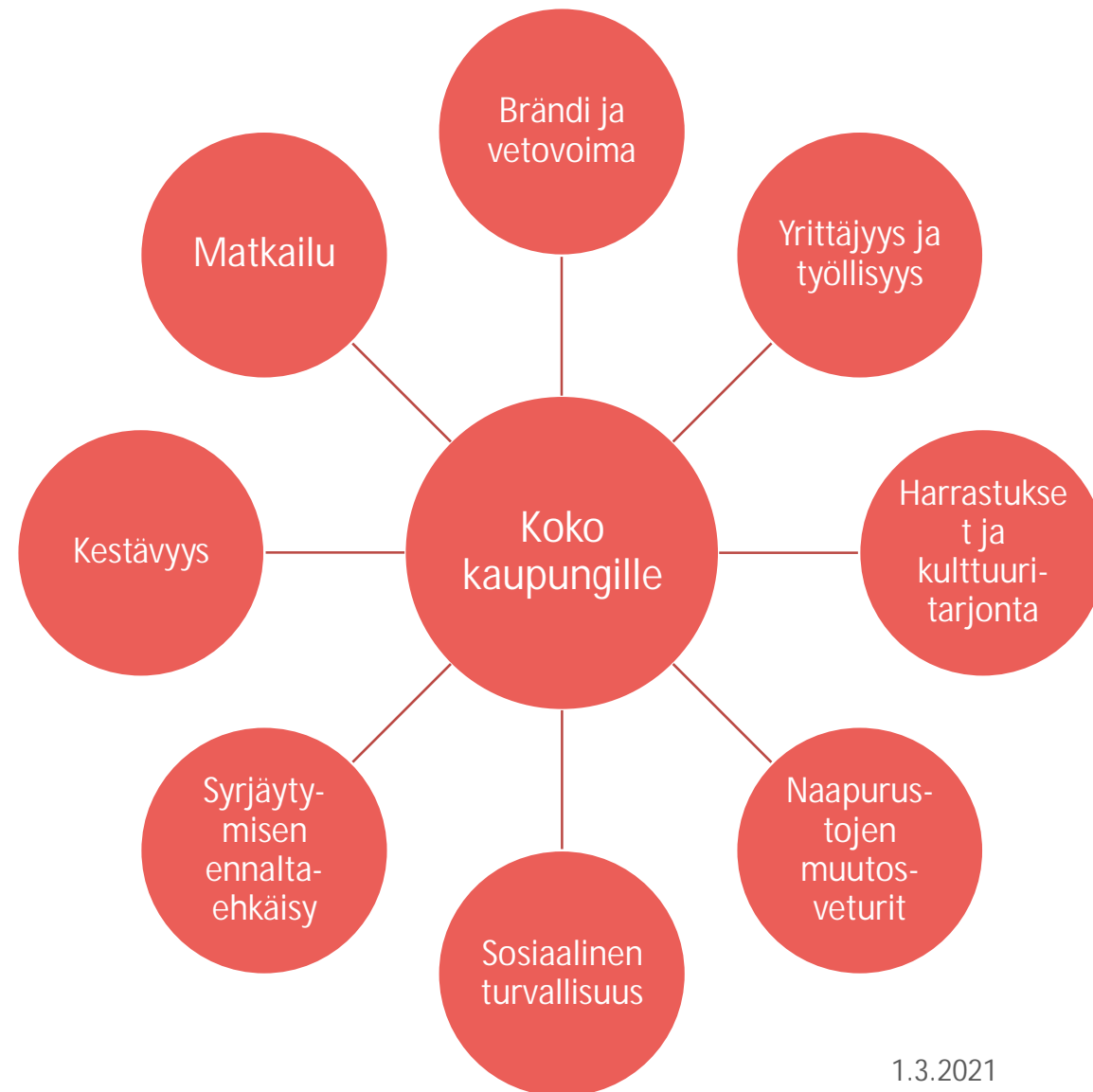
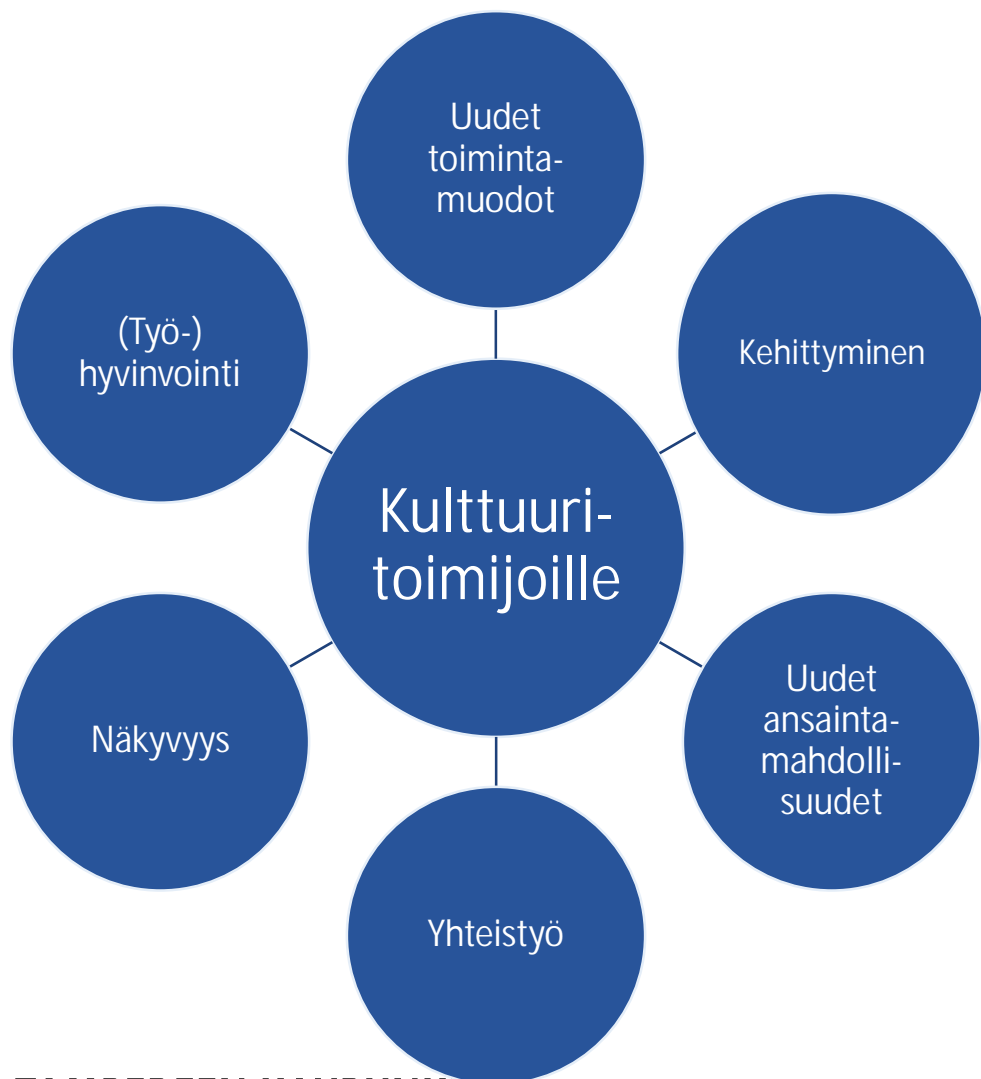

Tampereen tavoitteena on olla Luovien ihmisten koti

- Kulttuurista kestävästi kasvava kaupunki -kulttuuristrategian yksi keskeisistä tavoitteista on luoda Tampereesta luovien ihmisten koti. Luovat alat ja ihmiset vahvistavat kaupungin elinvoimaa.
- Tampere 2026 -prosessissa yhdeksi keskeiseksi teemaksi on nostettu kulttuurialojen ja -toimijoiden toimintamahdollisuuksien kehittäminen.
- Tampereen tilaomaisuuden linjauksissa huomioidaan kolmannen sektorin toimintamahdollisuuksien varmistaminen.
- Uusi laki kuntien kulttuuritoiminnasta asettaa kaupungin tehtäväksi toimintamahdollisuuksien varmistamisen taiteelliselle työlle ja toiminnalle.

Kulttuuritilojen merkitys

Luovien alojen ekosysteemiin panostaminen on strateginen valinta

Kulttuuritilojen merkitys

Taiteilijavetoiset kulttuurikeskittymät ovat suosittuja käyntikohteita maailmalla. Mm. Tallinnan Telliskivi houkuttelee vuosittain noin 600 000 kävijää.

Esimerkkejä kohteista Suomessa ja ulkomailla:

Kaapelitehdas, Helsinki Suomi: <https://www.kaapelitehdas.fi/>

Kirjailijatalo, Jyväskylä Suomi: <http://www.kirjailijatalo.org/>

Kirjan talo, Turku Suomi: <https://www.kirjantalo.org/>

Kutomo, Turku Suomi: <https://www.ehka.net/kutomo/>

Kulturhuset stadsteatern, Tukholma Ruotsi:

<https://kulturhusetstadsteatern.se/>

Godsbanen, Aarhus Tanska: <https://godsbanen.dk/>

Beaconsfield Gallery Vauxhall, Lontoo Englanti:

<https://beaconsfield.ltd.uk/>

Centquatre 104, Pariisi Ranska: <https://www.104.fr/>

Moomsteatern, Malmö Ruotsi: <https://moomsteatern.com/ensemble/>

The ORKZ, Groningen Hollanti: <https://www.orkz.net/en/>

Rote Fabric, Zürich Sveitsi: <https://rotefabrik.ch/#/>

Kulttuuritilaselvityksen tulokset

Koko raportti luettavissa:
www.tampere.fi/kulttuuritilojenkehittaminen

Työryhmä

Tampereen kaupungin edustajat:

Jaakko Stenhäll, apulaispormestari, työryhmän puheenjohtaja

Johanna Loukaskorpi, apulaispormestari, työryhmän varapuheenjohtaja

Jaakko Laurila, kehittämispäällikkö, työryhmän valmistelija

Teemu Alavenetmäki, kiinteistöpäällikkö

Susanna Lundström, suunnittelija

Jussi Kuoppala, kiinteistöpäällikkö, Tampereen tilapalvelut Oy

Kulttuurialojen edustajat:

Musiikki: Janne Laurila (Mm. Tullikamari, Telakka)

Kirjallisuus: Tiina Lehikoinen (Pirkkalaikirjailijat)

Underground: Meri Cengiz (Tampere Underground NYT!)

Sirkus: Lari Aaltonen (Sorin Sirkus)

Muotoilu: Kaisa Iivonen (Modus ry)

Teatteri: Anna Ackerman (Tampereen Freelance-näyttelijät)

Kuvataide: Marja Torniainen (Tampereen Taiteilijaseura)

Tanssi: Tuula Linnusmäki (Pirkanmaan Tanssin keskus)

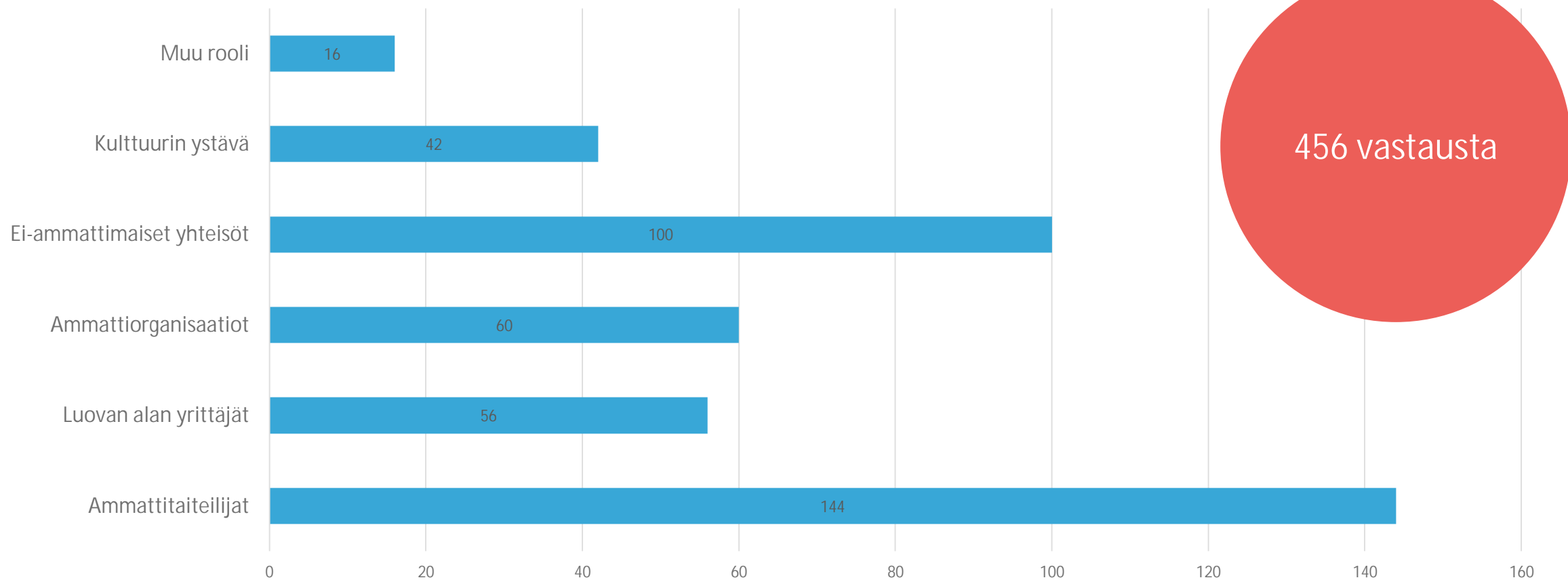
Taiteen edistämiskeskus: Saara Vesikansa

Tampereen yliopisto: Mikko Kyrönviita

Verkkokysely
3.– 22.11.

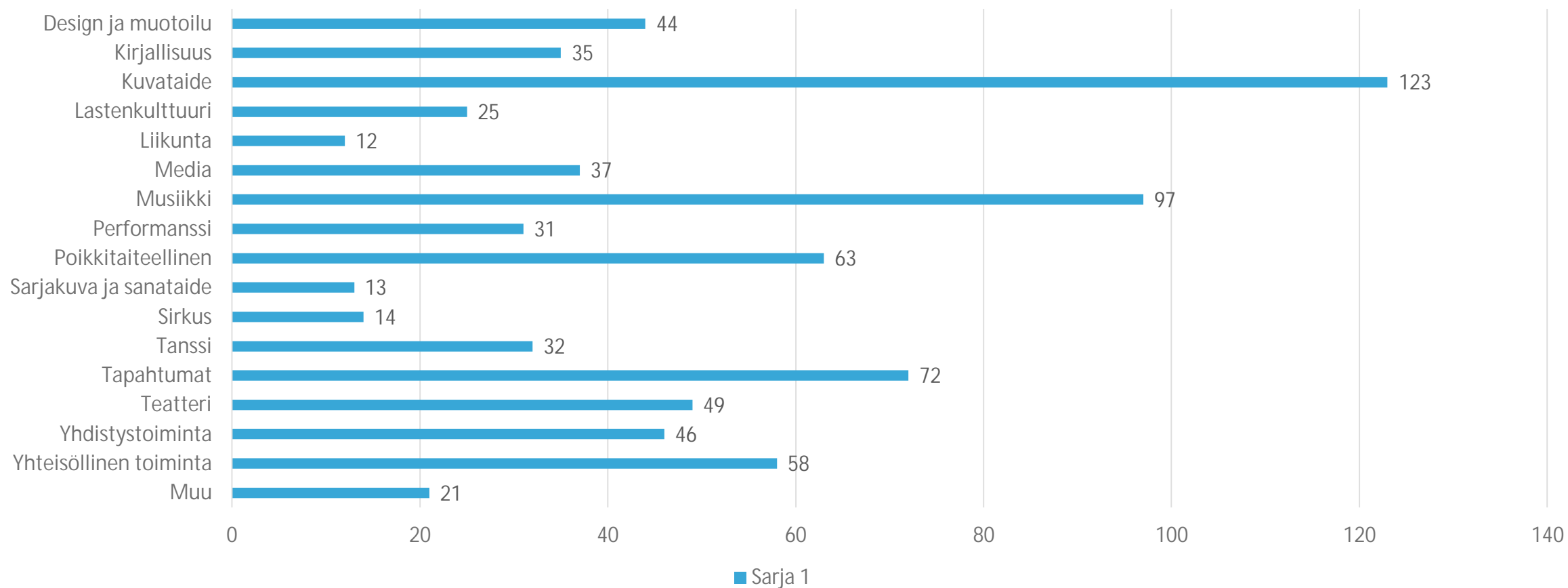
Vastaukset

Vastaajien roolien jakauma

Vastaukset

Vastaajien taiteenalat

Kulttuuritilojen nykytilanne

"Aiemmin vanhat tehdastilat ovat toimineet työtiloina. Nyt niitäkään ei enää ole. Taiteilijoiden tilanne kaupungissamme ei voisi enää olla huonompi. Ilman tiloja ei kulttuurisisältöjä synny."

Kaupungin mahdollistamia kulttuuritiloja

Toiminta-avustukset

Sivistyspalvelut maksaa markkinavuokraa vastaavan sisäisen vuokran (noin 270 t €/vuosi) kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka -ryhmälle lautakunnan avustuspäätöksen mukaisesti.

- Tampere-seura ry / Raatihuone
- Tampereen kansainvälisen toimintakeskuksen tukiyhdistys ry / Laikku
- Tampereen Taiteilijaseura ry / Taidekeskus Mältinranta
- Pirkkalaikirjailijat ry / Sampolan koulun entinen rakennus
- Pispalan Sottiisi / Laikku
- Tampereen elokuvajuhlat / Tullikamari
- Tampereen Teatterikesä / Tullikamari
- Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto / Laikku

Kumppanuusavustukset

Sivistyspalvelut maksaa markkinavuokraa vastaavan sisäisen vuokran (1 460 t€/vuosi) kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka -ryhmälle lautakunnan avustuspäätöksen mukaisesti.

- Pirkanmaan Musiikkiopisto / Entinen Pyynikin sairaalan Kurila-rakennus ja PMO:n päärakennus
- Tampereen Teatteri Oy / Frenckell -näyttämö
- Teatteri Mukamaksen kannatusyhdistys / Pispalan valtatie 30
- Tanssiteatteri Mobita Dansco / Hällä
- Lastenkirjainstituutti / Pantintalo
- Työväen Museoyhdistys ry / Työväenmuseo Werstars
- Pyynikin kesäteatteri

Kaupungin mahdollistamia kulttuuritiloja

Sivistyspalvelujen vuokralaiset

Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka -palveluryhmä on vuokrannut tilat sisäisesti sivistyspalveluille, joka edelleen vuokraa oman toimintansa ohella ulkoisille toimijoille.

- Haiharan taidekeskus: nukketeatteri ja kahvila (kulttuuripalvelujen vuokralaisena Satumatto ry)
- Haiharan taidekeskus: Runebergin mökki (kulttuuripalvelujen vuokralaisena Interi ry)
- Tallipiha (museon vuokralaisena Cental Oy, joka alivuokraa eteenpäin ja operoi alueen toimintaa)
- Tullikamari (Kulttuuripalvelujen vuokralaisena Tampereen kulttuurikamari Oy)
- Viikinsaari (kappeli, sauna, tanssilava, ravintola, näyttämö) (Kulttuurin vuokralainen Hopealinjat oy)
- Hiedanrannan kohteita

Kiinteistöt, tilat, asuntopolitiikka -ryhmän vuokralaisia

Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka -palveluryhmä vuokraa suoraan toimijoille.

- Pispalan kulttuurikohteet: Rajaportin sauna, Kurpitsatalo, Hirvitalo, Tahmelan huvila
- Hatanpään pesularakennus, Takahuhdin taidekeskus (Tampereen taiteilijaseura)
- Onkiniemen trikootehdas, osittain vuokrauskäytössä kulttuuritoimijoille ja yrittäjille
- Hiedanrannan kohteita, joista osa siirtynyt 2021 alussa apporttiluovutuksen myötä Hiedanrannan kehitys Oy:lle

Nykytilan haasteet

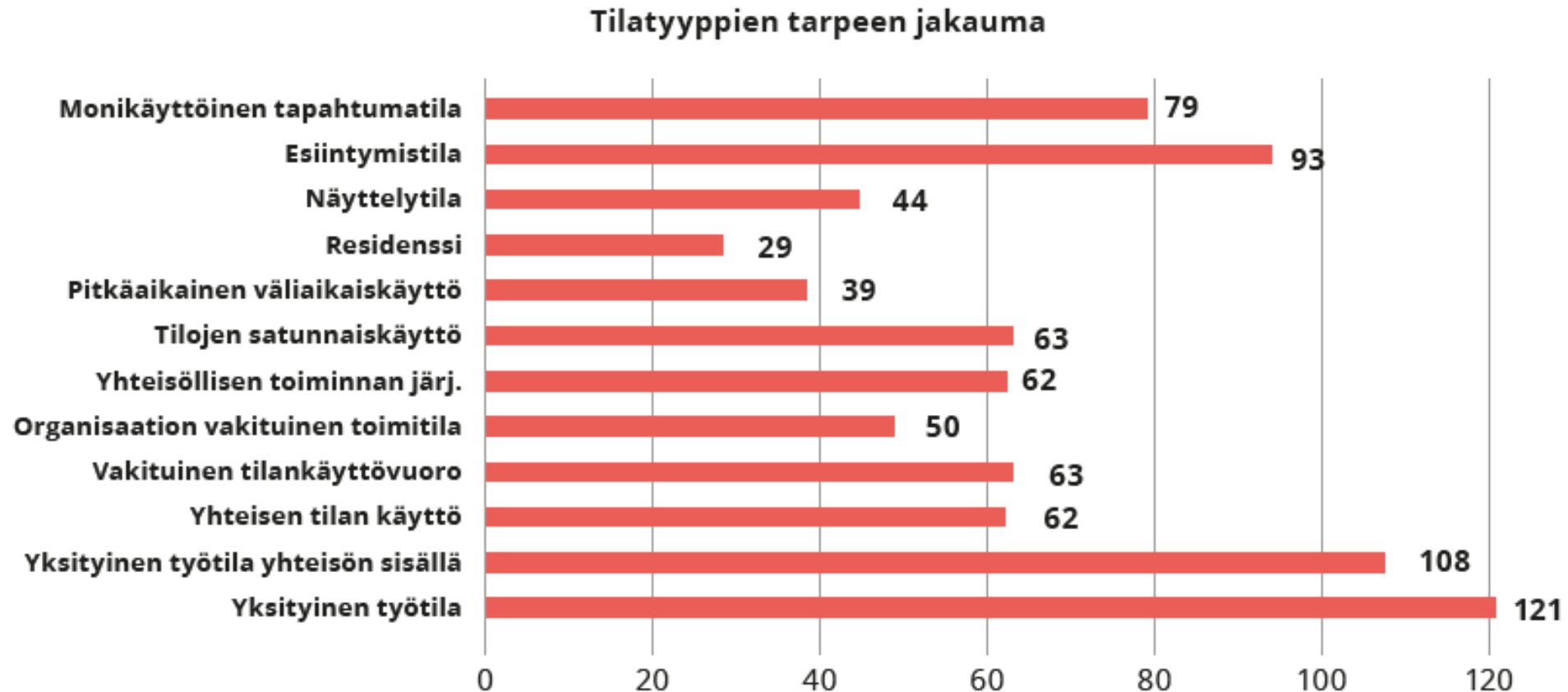
- Tuetut tilat vastaavat lähinnä institutionaalisten toimijoiden tarpeisiin.
- Kaupungin kasvu vähentää kulttuurille käytössä olevien tilojen määrää samalla kun tarve kasvaa. Tilanne on huono ja jatkuvasti esillä julkisuudessa.
- Lukuisia taiteen tekijöitä on muuttanut pois kaupungista tai lopettanut toiminnan.
- Taidekenttä kokee suurta arvostuksen puutetta.
- Omaehtoisten kulttuurikäytössä olevien tilojen tulevaisuudesta ja tilojen kunnostustarpeista ei ole selkeää näkymää. Toimijat ovat jatkuvan epävarmuuden tilassa.
- Toimijakenttä kokee kaupungin kanssa asioinnin vaikeana. Ei tiedetä keneen olla yhteydessä.
- Kiinteistöalan ammattilaiset joutuvat ratkomaan kulttuuriasioita. Nykymalli ei mahdollista kiinteistöjen peruskorjausta ja kunnossapitoa pitkällä aikavälillä.
- Kulttuurin tukeminen ei-markkinahintaisen tilavuokran kautta ei täytä avoimelle hallinnolle asetettua tukien läpinäkyvyyden vaatimusta

Kulttuuritilat tarpeet

”Kulttuurialan työ on epävakaata ja haastavaa, siksi vakaat, hyvät ja edulliset työtilat ovat äärimmäisen tärkeää asia.”

Millaisille tiloille on tarve?

Mitä tiloilta toivotaan?

Esteettömyys

Pysyvyys
138

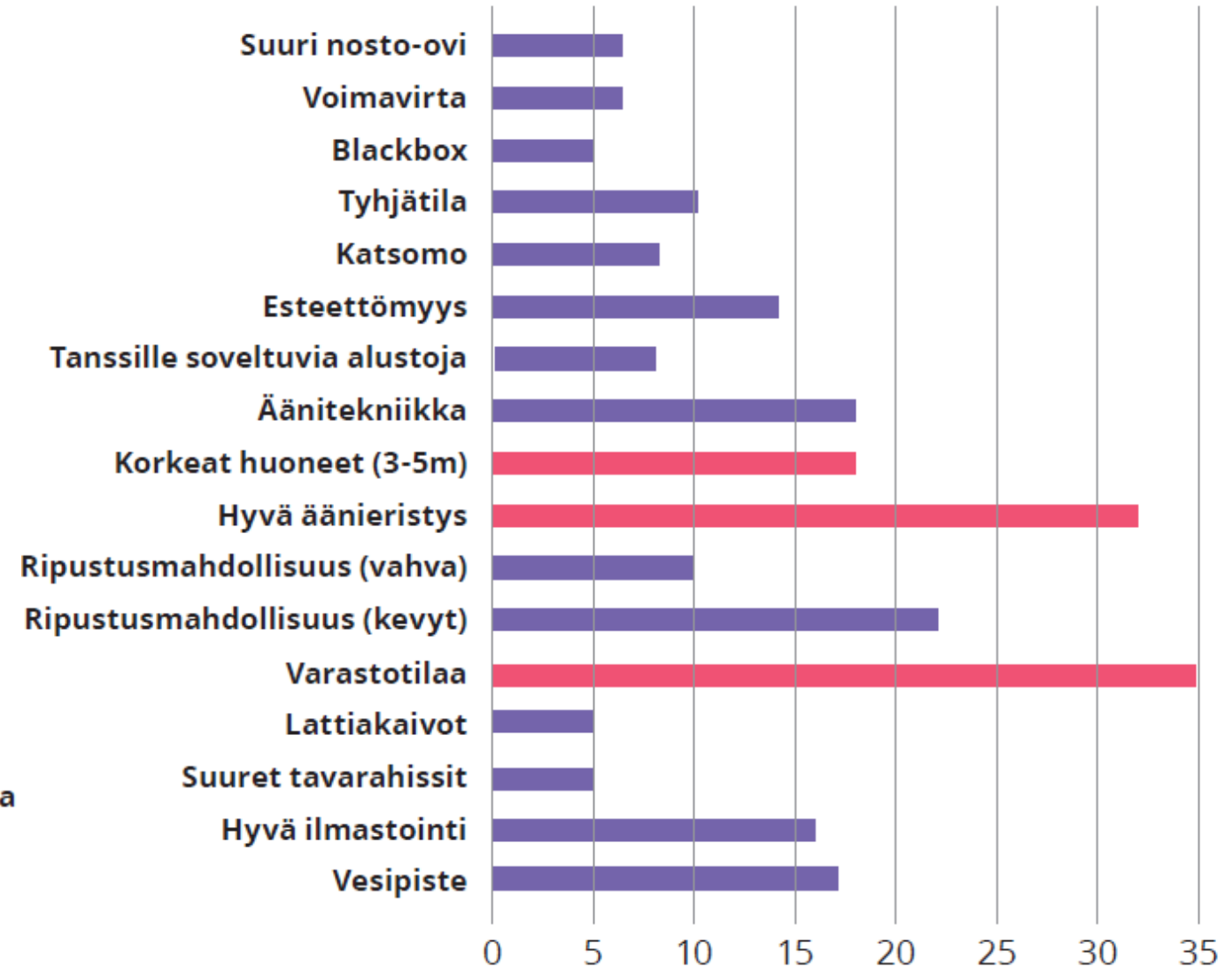
Sijainti
189

Tilojen kunto
45

Erityistarpeet
63

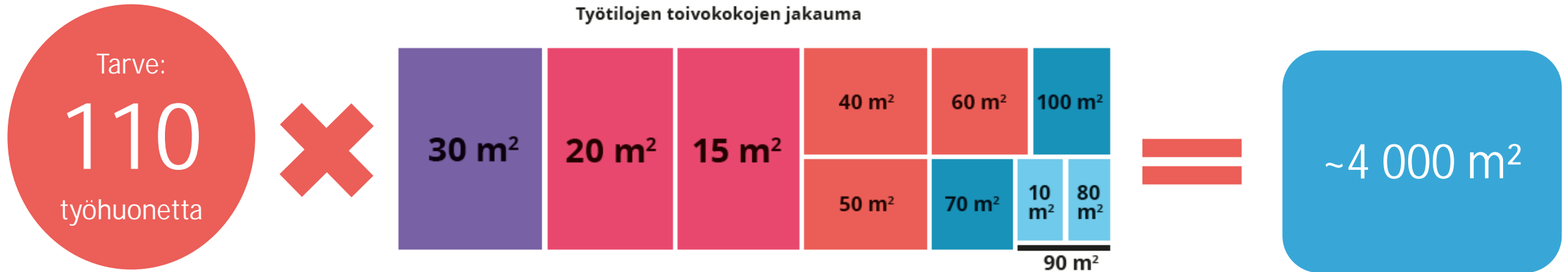
Yhteisöllisyys
67

Vuokrahinta
221

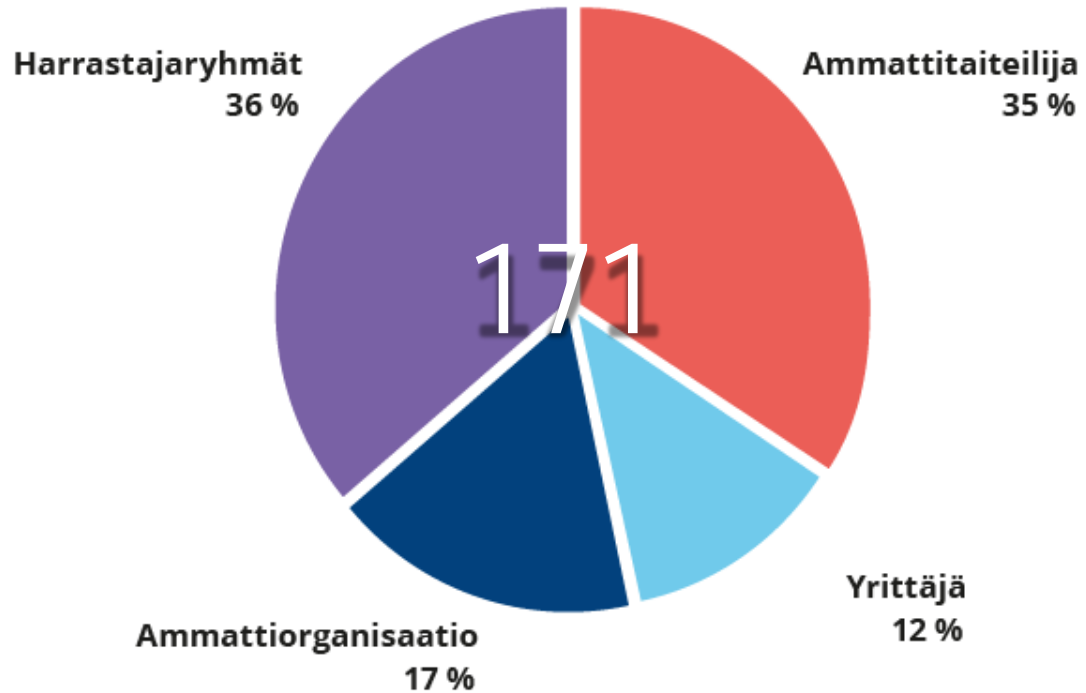

Työhuoneet

Työtilojen toivokokojen jakauma

Esittävien taiteiden tilat

Vierailunäyttämö / black box

Bändikämpät

Harjoitustilat

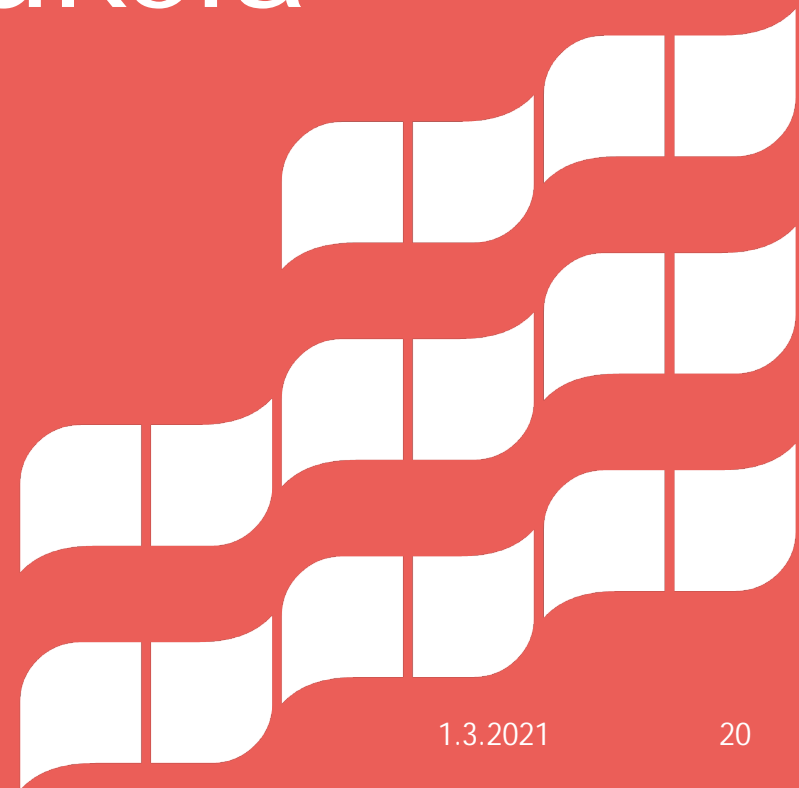
Muut tarpeet

"Taidepajoja, vapaamuotoista taiteilua, materiaalien uusiokäyttöä, perinnekäsitöitä, taideaktivismia, (mielenosoitus)kylttipajoja, vapaa mikki -iltoja, lautapelikerhoja, paikallisyhteisökokouksia, yhdistystoimintaa, yhteisömarkkinoita, oleskelua"

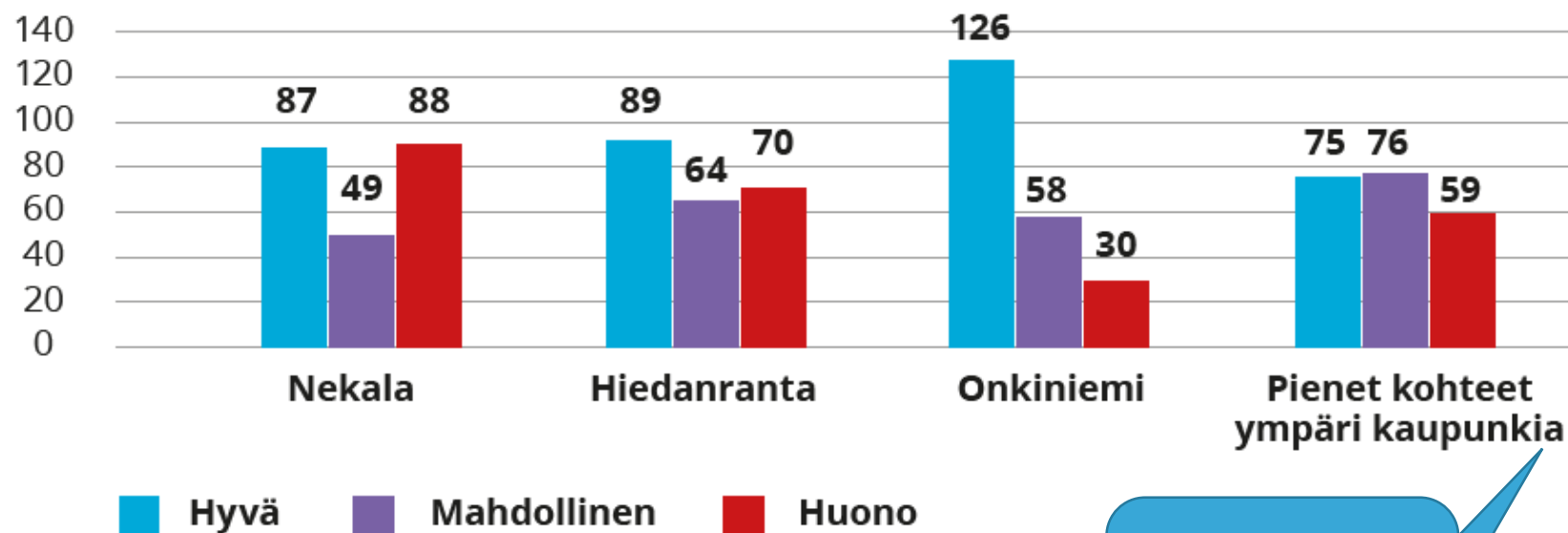
Ratkaisumahdollisuuksia

Yhteisöllinen kulttuuri- ja työtilakeskus

"Laaja monikäyttötilojenkeskus, joka tulisi tutuksi yleisölle ja sieltä voisi löytää erityyppisiä taide- ja kulttuurialan palveluita "yhdestä" osoitteesta."

Verkkokyselyyn vastaajien arvio eri kohteiden sopivuudesta kulttuuritilakeskittymiksi

Esim. Hatanpää, Rollikkahalli, tms.

Nekalan koulu

- Monipuoliset ja kauniit tilat mahdollistavat paljon monimuotoista toimintaa.
- Tiloissa on valmiita fasiliteetteja erityistarpeille.
- Vähentäisi merkittävästi kulttuuritilarvetta muualta kaupungista.
- Voisi linkittyä Nekalan kirjaston tulevaisuuden ratkaisuun.
- Lähialueilla on myös muuta kulttuuritoimintaa.
- Kiinteistölle ei ole suunniteltu muuta käyttöä ja sen myyminen muuhun käyttöön on haasteellista.
- Tonttia on mahdollisuus kaavoittaa lisärakentamiseen.

- Osa toimijoista kokee sijainnin syrjäisenä ja erillisenä muusta kaupungin kulttuuri-infrasta. Sijainti ei tue täysimääräisesti satunnaisten kävijöiden asiointia kohteessa eikä kaupungin matkailullisia tavoitteita.
- Vaatii sisäilmaremontin, jonka alustava kustannusarvio 6—8 milj. €.
- Ei vastaa esittävien taiteiden tarpeisiin kuin osittain. Tilat eivät sovellu ammattimaisille esittävien taiteiden produktioille eivätkä edes kaikkeen harjoitustoimintaan.
- Tiloista puuttuu suuri tavarahissi, mikä on edellytys suurten esineiden ja teosten liikutteluun

Onkiniemen tilat

- Valmiiksi kulttuuritoimintaan profiloitunut alue: yhteisö ja toimintaa.
- Naapurin rakentuva raitiotie kytkee alueen osaksi keskustaa. Sijainti on hyvä.
- Onkiniemen tehdasalue on osa Särkänniemen alueen elämyskokonaisuuden kehittämistä.
- Sijainti ja miljöö tukevat kaupungin matkailullisia tavoitteita ja mahdollistavat hyvin yritystoiminnan kytkeytymisen kulttuurikokonaisuuteen.
- Kulttuurikeskittymä tukisi alueen ympärivuotisuutta.
- Tilat ovat muokattavissa monenlaiseen toimintaan. Tilojen korkeus mahdollistaa myös ammattimaisen esittävien taiteiden harjoitus- ja esitystoiminnan ja voisi vastata työhuone- ja organisaatioiden toimitilatarpeisiin.

- Tilojen kunto on rapistuva. Tehdaskiinteistöissä mittava korjausvelka. Tilojen saattaminen turvallisiksi ja kestäviksi maksaa arviolta 20 - 25 milj. € riippuen rakennusten korjausasteesta.
- Vanhat kiinteistöt ovat kiinnostavia myös toimisto-, liiketila- ja asuinrakentamisen näkökulmasta. Lisäksi alueella on tavoitteena tehostaa maankäyttöä ja luoda mahdollisuuksia asuntojen rakentamiselle.
- Vuonna 2019 toteutetun tontinluovutuskilpailun tavoitteena oli löytää alueelle kaupallisesti toimiva konsepti, joka olisi mahdollistanut asumisen ja kulttuuritoiminnan jatkumisen ulkopuolisen toimijan pyörittämänä. Kilpailun malli osoittautui liian vaikeaksi ja voittajaa ei voitu valita.

Hiedanranta

- Alue on jo aktiivisessa käytössä ja valmiiksi kulttuuritoimintaan profiloitunut. Laajat tulevaisuuden mahdollisuudet.
- Tulevaisuuden ratikkalinja nostaa alueen kiinnostusta toiminnan sekä yleisön kannalta.
- Kädentaitajien Pajaa olisi mahdollista laajentaa esimerkiksi Verstaalle.
- Lielahden kartanon kulttuuritoiminta jo kaupungin koordinoimaa. Kehittämismahdollisuudet.
- Kuivaamon toiminnan jatkoa suunnitellaan Pajarakennuksen viereiseen Hiertämöön.
- Alueelle laadittavaan taideohjelmaan on tarkoitus kytkeä myös yhteisöllisyysohjelma, johon kulttuuritila-asiat osin liittyvät.
- Hiedanrannan kehitysyrityksen tavoite on luoda vanhasta tehdasalueesta vetovoimainen matkailukohde, jossa kulttuuri on kiinteä osa muuta toimintaa.

- Tulevaisuuden hallinnointimalli on avoinna. Kuinka turvataan tilojen kohtuullinen hinnoittelu kaupunginosan kehittyessä?
- Kulttuuritoimijoita epäilyttää pysyvyys: tehdäänkö koko ajan lisää väliaikaisia ratkaisuja kulttuurin juurruttamisen sijaan?
- Hiedanrannan tilat ovat toistaiseksi vaikeasti saavutettavissa, eikä niihin ajaudu satunnaisia kävijöitä. Ratikkareitti muuttaa tilannetta.
- Osaa toimijoista huolestaa, rakennetaanko toimintaa vain nykyisten toimijoiden varaan.

LINJAUSESITYS

Nekalan koulun tarveselvityksen käynnistäminen

- Käynnistetään tarveselvitys Nekalan koulun kunnostamisesta kulttuuritilaksi.
- Nekalan koulu vaatii vähintään sisäilmapiirteisen peruskorjauksen, joka mahdollistaisi tilojen käyttöönoton kulttuuritoimintaan.
- Vuokran määrään vaikuttaa peruskorjauksen sisältö, millaisille toimijoille tiloja suunnitellaan, mitä lisävaatimuksia tiloille tulee ja ovatko kaikki tilat saman hintaisia.
- Kulttuuritoimijoille tehdyn kyselyn perusteella vuokranmaksukyky olisi noin 7,2€/m²/kk
- Ratkaisulla mahdollisuus kytkeytyä Nekalan kirjaston tulevaisuuden ratkaisuun sekä kaupungin avustusyhteisöjen tilatarpeisiin, jolloin osa rahoituksesta olisi jo kehyksessä.
- Tiloja tällä hetkellä 5 457m²
- Nekalan koulu ei yksinään vastaa kaupungin strategiaan tavoitteisiin luovien alojen ekosysteemin vahvistamisesta eikä ratkaise kaikkia kentän tilahaasteita, mutta vie asiaa merkittävästi eteenpäin ja vähentää painetta muualta.

Alustava arvio Peruskorjausinvestoinnin kustannusten vaikutus subventointitarpeeseen

Investointi	9,75m€	8,75m€	6,75m€
Vuokra	22,62 €/m ²	21,71 €/m ²	19,78 €/m ²
Kulttuuritoimija	7,2€ /m ²	7,2 €/m ²	7,2 €/m ²
Subventointi tarve	15,42 €/m ²	15,42 €/m ²	12,67 €/m ²
Subventointi tarve yhteensä vuodessa	1,01 m€	0,95 m€	0,83 m€

Hallinnointimallin kehittäminen

- Valitut kulttuurikohteet
 - Hirvitalo (asemakaavamuutos tontin jakamiseksi käynnissä)
 - Kurpitsatalo
 - Tahmelan huvila (asemakaavamuutos tontin täydennysrakentamiseksi käynnissä)
 - Rajaportin sauna
 - Hatanpään pesularakennus ja Takahuhdin taiteilijatalo (Tampereen taiteilijaseura)
- Tunnustetaan kulttuurikäytössä olevat tilat kulttuuritiloiksi
 - Siirretään tilat sivistys- ja kulttuurilautakunnan budjettiin vuoden 2022 kehysten yhteydessä
 - Toimintaa ja tilojen käyttöä koordinoidaan kiinteistöpäällikön ja kulttuuriasiantuntijan yhteistyönä
 - Kunnossapitovastuu siirtyy vuokralaiselta kaupungille
 - Kaupunki huolehtii jatkossa peruskorjauksista ja kunnossapidosta rakennuksen kunnon ja käyttötarkoituksen edellyttämällä tavalla
 - Mahdollistetaan vuokrauksen pitkäaikaisuus ja tilojen käyttökunnossa pysyminen, rakennuksen arvon säilyminen sekä soveltuminen käyttötarkoitukseensa

Taloudellinen vertailu*	m2	Tulot €/a (akila)	Kulut €/a (akila)	Tulot €/a (sikula)	Kulut €/a (sikula)
Nykymalli: korjausvelka kasvaa, riski käytön päättymisestä (turvallisuus, rakennuksen kunto)	3026	124 533	-99 459	0	0
Tavoiteltu malli: rakennukset säilyvät käyttökuntoisina ja kunnossapitokorjaukset suoritetaan ajallaan	3026	303 051	-217 858	124 533	-303 051
Tavoiteltu malli: käyttömenojen osuus (KP+KH)	3026	149 959	-149 959		-149 959

Reaalivuosisivustannukset kaupungille

- Nykymalli +25 074€/a
 - kunnossapitokorjaukset vuokralaisella ja toteutukset vaihtelevia
 - rakennusten arvo laskee niissä kohteissa, joissa kunnossapitokorjauksia ei toteuteta riittävästi
 - osassa riskinä, että käyttö päättyy rakennuksen huonoon kuntoon
- Tavoiteltu malli -93 325€/a
 - kaupunki huolehtii tilojen kunnossapidosta ja korjauksista
 - rakennusten arvo ja käyttökunto säilyy
 - peruskorjauksia suunnitellaan ja toteutetaan määrärahojen puitteissa

*Laskelma perustuu vuoden 2019 toteutuneisiin tuloihin ja kustannuksiin sekä hyväksytyihin sisäisen vuokran periaatteisiin.

Tilojen käytön tehostaminen

Kerava | HS Kerava

94 taiteilijaa sai vapaat kädet tehdä purkukuntoiselle kerrostalolle Keravalla mitä huvittaa ja lopputulos on ällistyttävä

Purkukuntoinen kerrostalo maalattiin sisältä täyteen graffiteja Keravalla. Syntyi niin hämmäntävä taidekokonaisuus, että paikalliset päättäjätkin ovat olleet hämillään. Yleisö päästetään ihmettelemään rakennusta tiistaina 7. heinäkuuta.

Taiteen kotitalo sisältää 94 taiteilijan taidetta. Kuvassa Jarno Sinivaaran teos. KUVA: JOUNI VÄÄNÄNEN

Jael Nyman HS

6.7.2020 10:10 | Päivitetty 6.7.2020 15:02

TILOJEN VÄLIAIKAISKÄYTTÖ

- Väliaikaisesti tyhjillään oleviin kohteisiin luodaan konsepti, joka mahdollistaa väliaikaisen kulttuurikäytön ja varmistaa osapuolten vastuukysymykset ja ymmärryksen väliaikaisuudesta. Toimintakonseptia kehitetään tila- ja kulttuuriasiantuntijoiden yhteistyönä.

KAUPUNGIN TILOJEN AVAAMINEN

- Kaupungin omien tilojen tehokkaampi avaaminen käyttöön digitaalisuutta hyödyntäen. Käynnissä on tilat 24/7 -projekti.

YHTEISTYÖN LISÄÄMINEN TOIMIJOIDEN VÄLILLÄ

- Kaupunki ottaa vahvemman roolin keskusteluyhteyden tiivistämisessä ja verkostoitumisen edistäjänä. Esim. kulttuurilaitokset + vapaa kenttä.

kaupunginhallitus linjaa

- Aloitetaanko valittujen tilojen hallinnointimuutoksen valmistelu vuoden 2022 kehykseen?
- Käynnistetäänkö tarveselvitys Nekalan koulun muuttamisesta kulttuurikäyttöön?
- Käynnistetäänkö tilojen väliaikaiskäytön mallin kehittäminen?

Linjausesitys ratkaisee suurilta osin muiden kuin esittävien taiteiden tilatarpeet. Linjausten lisäksi selvityksen tuloksia hyödynnetään Onkiniemen ja Hiedanrannan kehitystyössä sekä muissa kaupunki- ja kulttuurikehittämishankkeissa, mukaan lukien Tampereen haku Euroopan kulttuuripääkaupungiksi 2026. Myös muita kulttuuritarjousratkaisuja etsitään erityisesti nopeisiin tarpeisiin. Mahdolliset toimenpiteet linjataan myöhemmin.

TAMPERE.

FINLAND

Kiitos!

TAMPEREEN KAUPUNKI